

Izvešće o regionalnim/nacionalnim izvorima financiranja

REGEA

- **Najznačajniji postojeći izvori financiranja (subvencije/poticaji/kredit) za projekte rekonstrukcije sustava javne rasvjete**

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU, eng.Environmental Protection and Energy Efficiency Fund)

FZOEU je osnivan radi osiguranja dodatnih sredstava za financiranje projekata, programa i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša. FZOEU subvencionira izradu energetskih pregleda javne rasvjete, projektne dokumentaciju kao i rekonstrukciju sustava javne rasvjete. Projekti za koje se dodjeljuju sredstva FZOEU moraju doprinositi postizanju sljedećih temeljnih ciljeva:

- usklađivanje postojećeg ili izgradnja novog sustava javne rasvjete s normiranim svjetlotehničkim vrijednostima sukladno HRN EN 13 201 kao uvjet prometne sigurnosti;
- zaštita okoliša od svjetlosnog onečišćenja, uklanjanje štetnih radnih tvari izvora svjetlosti, smanjivanje emisije stakleničkih plinova;
- povećanje energetske učinkovitosti sustava.

Sredstva se dodjeljuju u postotku opravdanih troškova, ovisno o lokaciji provedbe projekta. Tako se može dobiti subvencija u iznosu 80%, 60% ili 40%, no ne više od 1.400.000 HRK.

Poslovne banke

Zagrebačka banka (ZABA),

Privredna Banka Zagreb (PBZ),

ERSTE banka,

Navedene poslovne banke u ponudi imaju nekoliko kreditnih linija prikladnih za financiranje energetski učinkovite rasvjete – EBRD Western Balkan Sustainable Energy Financing Facility (WeBSEFF). Ova linija može se kombinirati sa subvencijom FZOEU.

EBRD WeBSEFF (Zagrebačka banka, Privredna banka Zagreb i Erste banka)

- kreditna linija za financiranje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u suradnji s EBRD-om putem poslovnih banaka;
- ukupna vrijednost linije je 45 mln EUR;
- Postotak poticaja se temelji na osnovu utjecaja projekta na okoliš koji se izračunava na temelju smanjenja emisije CO₂.

- prednosti linije - besplatna tehnička pomoć konzultanata (besplatni energetska certifikat po završetku projekta) te bespovratna poticajna sredstva (Darovnica EU) koja se dodjeljuju ovisno o stupnju uštede energije u iznosu od 5-10% iznosa financiranja za klijente iz privatnog sektora, te 5-10% iznosa financiranja za klijente iz javnog sektora (klijenti iz javnog sektora mogu dobiti subvenciju i u slučaju da svoj projekt energetske učinkovitosti ili obnovljivih izvora energije realiziraju putem ESCO društava)
- kriterij za prihvatljivost projekta je ostvarenje ušteda od minimalno 20% za projekte koji se odnose na infrastrukturu i opremu te minimalno 30% za zgradarstvo - procjenu uštede energije provode konzultanti čije usluge su besplatne u sklopu ove linije,
- iznos kredita koji se može odobriti pojedinom Klijentu ograničen je u ovoj liniji na EUR 2M za klijente iz privatnog sektora, te na 2,5M po projektu iz javnog sektora;
- Minimalna interna stopa povrata (IRR) 10% - izračunata samo na osnovu financijske vrijednosti potencijalne uštede energije

Zagrebačka banka (ZABA),

Zagrebačka banka osim EBRD Western Balkan Sustainable Energy Financing Facility (WeBSEFF) ima i kreditnu liniju pod nazivom Green for Growth Fund (GGF). Ova linija može se kombinirati sa subvencijom FZOEU.

Green for Growth Fund Southeast Europe (GGF)

- kreditna linija za financiranje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u suradnji s Green for Growth Fund Southeast Europe S.A. (GGF)
- prednosti linije - besplatna tehnička pomoć konzultanata
- kriterij za prihvatljivost projekta je minimalno 20% uštede energije i/ili smanjenje emisije stakleničkih plinova (CO₂) po pojedinom projektu - procjenu ušteda provode energetska revizori čije su usluge besplatne u sklopu ove linije.
- iznos pojedinačnog kredita može iznositi od 500.000 do 10.000.000 EUR

Mogućnost financiranja pojedinog projekta uvjetovana je analizom i prihvaćanjem projekta od strane konzultanata koji će procijeniti uštede koje se mogu ostvariti realizacijom projekta. Kod financiranja iz linije EBRD WeBSEFF poticaji se mogu isplatiti isključivo krajnjem korisniku, a ne ESCO tvrtki koja provodi projekt.

- **Mogućnosti osiguranja ESCO tvrtke?**

Pri provedbi EPC projekata potrebno je osiguranje u dva smjera

- a) osiguranje ESCO tvrtke prema Jedinici lokalne samouprave
- b) osiguranje Jedinice lokalne samouprave prema ESCO tvrtki.

a) Osiguranje ESCO -> JLS

Bankarska garancija jedno je sredstvo osiguranja izvršenja ugovornih obaveza stranaka, odnosno zaštita od rizika neurednog izvršenja tih obaveza. Korisnik bankarske garancije ostvarit će uredno izvršenje ugovornih obaveza odnosno naknadu štete zbog povrede tih obaveza, ako ne od poslovnog partnera onda od banke, koja je izdala garanciju. Banke ne osiguravaju ispunjenje obaveze glavnog dužnika. One se samo obavezuju da će korisniku bankarske garancije nadoknaditi štetu u granicama visine iznosa navedenog u bankarskoj garanciji. Bankovna garancija je važeća ako i nema datuma trajanja tada je rok trajanja do zastare (5 god od izdavanja).

Instrumenti osiguranja specifično se određuju za pojedini kredit. Instrumenti osiguranja ovise o brojnim čimbenicima kao što su sadržaj ugovora ESCO društva i korisnika njegove usluge, kvaliteta projekta, tko je kreditoprimatelj, kakva je predviđena ročnost kredita i način otplate itd.

b) Osiguranje JLS -> ESCO

Sukladno Zakonu o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15) Centralna država jamči za obveze Jedinica lokalne samouprave ukoliko je za navedene obveze ishođena suglasnost Ministra financija (iznos ukupne obveze po ugovoru ne prelazi 10.000.000 HRK) ili suglasnost Vlade na prijedlog Ministra financija za veće iznose.

- **Dostupni fondovi EU za financiranje projekata javne rasvjete**

Unutar Operativnog programa u okviru cilja investicija za rast i zapošljavanje, Operativni program, Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. pod oznakom specifičnog cilja 4c4 te pod nazivom Povećanje učinkovitosti sustava javne rasvjete uključeni su projekti rekonstrukcije sustava javne rasvjete.

Glavni rezultat očekuje se u uštedi potrošnje električne energije. Svrha je ovog specifičnog cilja je doprinos ostvarenju cilja definiranog u okviru trećeg Nacionalnog akcijskog plana energetske učinkovitosti, a to je ostvariti uštedu konačne potrošnje energije u sustavima javne rasvjete u vrijednosti od 1 PJ do 2020., što iznosi oko 50 % uštede procijenjene do 2020. za sektor javne rasvjete. To odgovara smanjenju potrošnje električne energije za 6 % godišnje za uslugu javne rasvjete.

Iznos sredstava koji je na raspolaganju za navedeni specifični cilj nije definiran, već je dan iznos za kompletnu prioritetnu os 4 gdje se osim javne rasvjete nalazi i promicanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u poduzećima te razvoj i provedba pametnih sustava distribucije koji djeluju pri niskim i srednjim razinama napona.

Iznosi potpora EU za prioritetnu os br. 4 iznosi 531.810.805,00 HRK što uz državno javno financiranje od 93.848.976,00 HRK čini ukupnu investiciju od 625.659.781,00 HRK.

Što se tiče sustava javne rasvjete, sva ulaganja će morati biti dio akcijskih planova za energetske učinkovitu javnu rasvjetu koje moraju razviti lokalna/regionalna tijela. Kad je riječ o određivanju prioriteta, investicijski prioriteti odredit će se u skladu s predviđenim iznosom uštede.

Ulaganja u rekonstrukciju sustava javne rasvjete imaju, u načelu, značajni izvor prihoda, te će stoga posebna pozornost biti posvećena izbjegavanju prekomjernog (javnog) financiranja i omogućavanju dostatne financijske poluge privatnih sredstava.

- **Koji su inovativni modeli financiranja EPC projekata dostupni?**

Dostupni su primjerice modeli podjele rizika, ali mogućnost realizacije takvog načina financiranja ovisi o brojnim čimbenicima vezanim uz pojedinog kreditoprimatelja i pojedini projekt, tako da nije moguće unaprijed ustanoviti da li bi se mogli koristiti u slučaju financiranja javne rasvjete putem ESCO modela.

- **Koja su uska grla realizacije projekata po EPC modelu financiranja i koja su potencijalna rješenja?**

Iz perspektive kreditodavatelja, najvažnije je da su ugovori o pružanju ESCO usluge dobro formulirani, te da jasno definiraju obveze i odgovornosti svakog sudionika, načine mjerenja i verifikacije ušteda, plaćanje ESCO usluga, iznimne slučajeve i postupke u slučaju iznimnih situacija. Za Banku je najvažnije da su rizici koji su vezani uz projekt adekvatno alocirani, te da je potpuno jasno koje rizike snosi ESCO društvo koje je u ulozi kreditoprimatelja.

Bespovratne subvencije se isplaćuju Jedinicama lokalne samouprave a ne ESCO tvrtkama.

Needuciranost lokalne samouprave o mogućnostima financiranja, nepripremljenost projekata u području javne rasvjete te eventualnim posljedicama ukoliko se ne reagira.

Pravna regulativa u području javne rasvjete je vrlo kompleksna, promjenjiva i u nekim slučajevima kontradiktorna te je moguće da je iz navedenog razloga i provedba projekata isto tako bila sporija. Pojednostaviti regulativu, svesti je u pojednostavljene okvire radi jednostavnije provedbe.

- **Mogućnosti osnivanja regionalnog/nacionalnog fonda za financiranje manjih projekata**

Postoji mogućnost osnivanje fonda za financiranje manjih projekata. U tijeku je osnivanje regional revolving fonda Grada Zagreba kojem je cilj revitalizacija građevina kroz izdavanje povoljnih kredita, garancija i potpora. Ciljana veličina fonda je 100 milijuna eura dok je ukupni potencijal investicija procenjen na 500 milijona eura.

Grada Zagreba razvio je i financirao razvoj navedenog projekta ponukan manjkom financijskih instrumenata za obnova građevina kao. Fond je baziran na fondu JESSICA kako bi bio usklađen sa nacionalnim planovima za uspostavu financijskih instrumenata. U punjenju fonda kapitalom predviđa se i sudjelovanje privatnog sektora.

Glavne prepreke osnivanju fonda je kompleksna organizacija (vrijeme potrebno za razvoj i uspostavu potpune funkcionalnosti) te nestabilne makroekonomske okolnosti i manjak investicijskog kapaciteta građana.

